

DE 'GELE REUS' IN ADEMNOOD?

Samia Suys

MO* PAPER

nummer 34 – september 2009

www.mo.be

MO*papers is een serie analyses die uitgegeven wordt door Wereldmediahuis vzw. Elke paper brengt fundamentele informatie over een tendens die de globaliserende wereld bepaalt. MO*papers worden toegankelijk en diepgaand uitgewerkt.

MO*papers worden niet in gedrukte vorm verspreid. Ze zijn gratis downloadbaar op www.mo.be. Bij het verschijnen van een nieuwe paper wordt een korte aankondiging gestuurd naar iedereen die zijn of haar e-mailadres bezorgt aan mopaper@mo.be (onderwerp: alert)

Redactieraad MO*papers: Saartje Boutsen (Vredeseilanden), Ann Cassiman (Departement Sociale en Culturele Antropologie, KU Leuven), Ludo De Brabander (Vrede), Ann De Jonghe (Wereldsolidariteit), Lieve De Meyer (eindredactie), Rudy De Meyer (11.11.11), Gie Goris (MO*), Nathalie Holvoet (Instituut voor Ontwikkelingsbeleid en -beheer Universiteit Antwerpen), Els Keytsmans (Oxfam-Wereldwinkels), Hans Vandewater (VLIR-UOS), Didier Verbruggen (IPIS), Jo Verweken (ABVV), Emiel Vervliet (hoofdredacteur), Koen Vlassenroot (Universiteit Gent).

Samia Suys is studente Master-studente Politieke Wetenschappen, major Global Governance en Diplomatie aan de Universiteit Gent.

Informatie: mopaper@mo.be of MO*paper, Vlasfabriekstraat 11, 1060 Brussel

Suggesties: emiel.vervliet@mo.be

Wereldmediahuis is ook uitgever van het maandblad MO* en van de mondiale nieuwssite www.mo.be (i.s.m. het nieuwsagentschap IPS-Vlaanderen).

Overname van de teksten is toegestaan mits toestemming van auteur en uitgever.

[inleiding]

Toen Mao Zedong in 1949 de Volksrepubliek China uitriep, was het zijn betrachting om van het land een ijzersterke communistische natie te maken, die de eenheid in het land zou terugbrengen na de oorlog tussen de Guomindang (GMD) en de Chinese Communistische Partij (CCP), die nooit meer zou toestaan dat buitenlanders zich zouden mengen met de binnenlandse politiek van het land en waarvan de ideologie van de regerende partij (de CCP, uiteraard) geschoeid zou zijn op marxistisch-leninistische leest. Deze strak georganiseerde staat zou groot en sterk genoeg zijn om de concurrentie aan te gaan met de twee andere toenmalige grootmachten – de Verenigde Staten en de Sovjet-Unie – en zou als doel hebben de communistische revolutie over de hele wereld te verspreiden.

Vandaag, zestig jaar later, is de Volksrepubliek zonder enige twijfel een staat die groot en machtig genoeg is om in één adem vernoemd te worden met de Verenigde Staten, maar de marxistisch-leninistische fundering blijkt grotendeels verrot en vergaan. Vooral sinds de implosie van de Sovjet-Unie en het einde van de Koude Oorlog hebben we kunnen waarnemen hoe de CCP haar ideologische koers voor het land (en zichzelf) meermaals heeft gewijzigd om tegemoet te komen aan de ingrijpende economische en sociale veranderingen waarmee China de laatste decennia te maken kreeg, en hoe zij aldus steeds verder is afgeweken van haar communistische kern.

Als gevolg van die diepgaande ideologische hervormingen lijkt China zich vandaag nog altijd in een postmaoïstisch ideologisch vacuüm te bevinden, waardoor verschillende binnenlandse groeperingen op hun eigen manier voor het moderne China een nieuwe politieke en/of ideologische weg proberen uit te tekenen. Enkele van die groeperingen kunnen we onderverdelen via etnische lijnen. Zij beroepen zich op het nationalisme. Hoewel de bezielers van deze nationalistische bewegingen allen eenzelfde doel nastreven, met name meer samenhang in de Volksrepubliek, lijken ze in werkelijkheid het land meer uiteen te scheuren dan weer samen te brengen. De opstanden van 2008 in Tibet en de meer recente rellen in Xinjiang tonen immers aan dat het in de Volksrepubliek spaak loopt op het punt waar Mao zo prat op ging, namelijk de onvoorwaardelijke trouw aan de staat. Hoewel de leiders van het land de betogingen tot op heden in de kiem hebben weten te smoren (ongetwijfeld op niet altijd even orthodoxe manieren) is het niet waanzinnig overdreven om aan te nemen dat het kolkt in de buik van de Gele Reus. Daarom lijkt de vraag voor de toekomst: zal de Chinese Communistische Partij China verliezen?

HET CHINESE NATIONALISME ONDER DE LOEP

Alvorens we verder ingaan op de evolutie van 'het' Chinese nationalisme, moeten we duidelijk maken over welke soort(en) nationalisme we het hebben, omdat in het hedendaagse China een mengelmoes van nationalistische stromingen te vinden is. De belangrijkste van die bewegingen zijn uiteraard het staatsnationalisme van de CCP en het sterk ontwikkelde etnische nationalisme. Maar daarnaast bestaat er ook een specifiek Han-nationalisme dat we verder kunnen opdelen in vier verschillende takken: nieuw-confucianisten, nationalistische historici, postkolonialisten en aanhangers van het herwaarderen van de klassieke Chinese taal. Hoewel deze stromingen eigenlijk allemaal met elkaar verweven zijn, zullen we ons vooral toeleggen op het staatsnationalisme van de CCP en het etnisch nationalisme en op de correlatie tussen beide.

Wie vertrouwd is met de Chinese geschiedenis, zal wellicht niet verwonderd zijn dat China thans gebukt gaat onder een allegaartje van nationalisten, die volgens sommige zwartkijkers een tijdbom leggen onder het voortbestaan van de Chinese staat. Als we terugdenken aan de Opiumoorlogen (1839-1842 en 1856-1860) en de daaropvolgende zogeheten 'ongelijke verdragen' die op een brutale manier verscheidene Chinese havensteden en economische knooppunten ten prooi gooiden aan het toen nog florerende westerse imperialisme, lijkt het logisch om aan te nemen dat het sterk antiwesters getinte nationalisme dat zijn oorsprong kent in de vroegste beginjaren van de twintigste eeuw (denk aan de Bokseropstanden van 1900 en de Beweging van de Vierde Mei van 1919) ook vandaag nog zijn stempel drukt op het Chinese staatsnationalisme.

Maar vormt diepgewortelde xenofobie daadwerkelijk de grondslag van het Chinese staatsnationalisme? Of is dit het soort nationalisme dat louter een zelfzekere nationale trots weerspiegelt? We mogen immers niet vergeten dat China zich na de 'eeuw van vernedering' uit het zand heeft weten uit te graven en intussen is geëvolueerd tot een van de snelst groeiende economieën ter wereld. Hoewel de theorie van een diepgewortelde xenofobie meer dan een zweem van waarheid bevat, meen ik toch dat zij niet volstaat om de hedendaagse nationalistische ontwikkelingen in China te

verklaren. Naast het Chinese staatsnationalisme heeft zich immers ook een specifiek etnisch nationalisme ontwikkeld. Die stroming heeft haar wortels niet in de periode waarin de beschreven antiwesterse gevoelens leidden tot het ontstaan van patriottische bewegingen van een volstrekt antiwesterse aard. Het is dan ook duidelijk dat andere factoren dan wrok tegen de westerse wereld de opkomst van het etnische nationalisme verklaren.

De grondslag van die niet-staatsnationalistische bewegingen ligt volgens mij in het aanpassingsproces dat de CCP de laatste decennia zelf in gang heeft gezet. Om dit proces ten volle te vatten, moeten we beginnen bij de absolute aanvang: het ontstaan van de Volksrepubliek China zoals wij die vandaag kennen. Voor we ingaan op de evolutie en de ontwikkeling van het Chinese nationalisme in al zijn facetten, is het van belang om het historische en politieke kader voor ogen te hebben waarbinnen de nationalistische stromingen zich hebben ontplooid.

VAN ECONOMISCHE DWERG TOT REUS, VAN MAO ZEDONG TOT DENG XIAOPING: DE VOLKSREPUBLIC IN BEWEGING

In 1949 richtte Mao na de overwinning van het Volksbevrijdingsleger op de GMD de Volksrepubliek China op. Hij deed dit met het oog op het herstel van de waardigheid van China na een eeuw van westerse vernederingen en ook met het oog op de eenmaking van het land, dat versplinterd uit de burgeroorlog was gekomen. Dit herstel van de eenheid hield eveneens in dat de gebieden die tijdens de Qing-dynastie verloren waren gegaan aan naburige rijken, definitief bij het Chinese grondgebied werden gevoegd en onder Chinese heerschappij werden geplaatst. Het gaat om de 'Chinese buitengebieden' met als voornaamste Xinjiang, Tibet en Binnen-Mongolië. Op die manier werd de Volksrepubliek China geboren als een nationalistische, multi-etnische staat, waarin Mao plande de verschillende etnieën te 'moderniseren' en op hetzelfde niveau te brengen als de 'ware' Chinese bevolking van Han-Chinezen. Mao's bewind was antiwesters georiënteerd, communistisch geïnspireerd en bezielde eigenlijk een totalitaire staat waarin voornamelijk Mao's woord wet was.

Zoals eerder vermeld, wilde Mao een staat creëren die in staat was om op wereldvlak de concurrentie aan te gaan met 'de groten'. Gegeven de 'tweelandenkwesitie' die als gevolg van de burgeroorlog was ontstaan, bevond de Volksrepubliek zich in de jaren 1950 op wereldvlak in een zwakke positie, aangezien de Verenigde Staten op dat moment Taiwan (de 'Republiek China') als het enige China erkenden. In het kader van de Koude Oorlog volgde de meerderheid van de westerse landen deze lijn en bijgevolg zou het voor de Volksrepubliek moeilijk zijn om uit de schaduw te stappen en op globaal vlak een verschil te maken. Om die penibele toestand aan te pakken, deed Mao een slimme strategische zet. Hij zocht toenadering tot het land waarmee de Volksrepubliek nog niet zo lang voordien in staat van oorlog had verkeerd vanwege grensgeschillen: de Sovjet-Unie.

In 1950 ondertekenden Mao en Stalin de eerste Chinees-Russische akkoorden, die eigenlijk neerkwamen op een wederzijds bijstands- en vriendschapsverdrag. Bovendien nam Mao de marxistisch-leninistische staatsstructuur van Stalin over en implementeerde die in de Volksrepubliek, waar hij voor meer dan twintig jaar lang als ultieme leider de plak zou zwaaien. De Verenigde Staten beschouwden deze zet van Mao als een slinks communistisch samenwerkingsplan dat tegen hen gericht was. Maar die veronderstelling bleek niet volledig te kloppen, want minder dan een decennium nadat Mao en Stalin het verdrag bezegelden, kwam het al tot een breuk tussen de communistische bondgenoten.

De eerste barsten in de wederzijds voordelige vriendschap tussen de 'kameraden' ontstonden al in 1953, toen na de dood van Stalin de meer gematigde Nikita Khrushchev aan de macht kwam in de Sovjet-Unie. In tegenstelling tot zijn voorganger met de 'stalen' arm pleitte Khrushchev in het kader van de Koude Oorlog voor een zogenaamde vreedzame co-existentie met de Verenigde Staten. Hij kwam er onomwonden voor uit dat hij het beleid van China te risicovol vond en dat Mao de vreedzame co-existentie op de helling zette. Mao van zijn kant bleef vastberaden om het kapitalistische beleid van de VS met harde hand te bestrijden en was misnoegd omdat hij niet vooraf was ingelicht over de nieuwe koers die Khrushchev voor de Sovjet-Unie had uitgetekend. Bovendien meende Mao dat Khrushchev met dit nieuwe standpunt de stalinistische en marxistische erfenis geweld aandeed door af te wijken van het revolutionaire pad en bijgevolg verraad pleegde aan het communisme.

De openlijke breuk kwam er uiteindelijk in 1960, na het Chinese debacle van de Grote Sprong Voorwaarts, waarmee Mao had gepoogd een einde te stellen aan het planmatige model van de Sovjet-Unie. Ondanks de grote mislukking en de rampzalige gevolgen van de Grote Sprong Voorwaarts was China volgens Mao de Sovjet-Unie voorbijgestoken. Na die uitspraak zette de Sovjet-Unie prompt alle hulp aan China stop en liet alle Russische specialisten naar huis terugkeren. Hoewel Khrushchev China met deze maatregelen enkel onder druk wilde zetten, kwam het toch tot een radicale breuk.

De decennia na die breuk met de Sovjet-Unie werden in de Volksrepubliek op politiek vlak gekenmerkt door totalitair leiderschap met dictatoriale trekjes en op economisch vlak door absolute geslotenheid voor het Westen. Die jaren werden ook gekenmerkt door een ware personencultus van Mao, iets wat duidelijk opviel door de overdaad aan propagandaposters die China overspoelden. Ondanks de grootheidswaan van de leider, bracht Mao's beleid weinig zoden aan de dijk: zolang China zich weigerde open te stellen voor het 'verderfelijke kapitalisme' kwam er geen schot in de Chinese economie.

Aan dit restrictieve beleid kwam een einde met Deng Xiaoping (1904–1997). De 'kleine Deng' werd al in de jaren 1920, toen hij in Frankrijk studeerde, lid van de CCP en behoorde in 1958 al tot de machtigste Chinese politici. Ondanks zijn positie en inzet voor het land viel Deng in 1966 in ongenade bij Mao en werd hij uit zijn ambten ontzet, omdat hij zich zou laten bederven hebben door kapitalistische ideeën. Pas in 1975 werd Deng gerehabiliteerd en kreeg hij met de hulp van toenmalig vice-premier Zhou Enlai de rol van vicepremier en vicevoorzitter van de CCP toegewezen, al kwam aan deze eerste korte heropleving van Dengs politieke carrière al een einde toen Zhou Enlai in 1976 stierf. Maar toen ook kameraad Mao datzelfde jaar naar de eeuwige jachtvelden werd geroepen, kon Deng eindelijk definitief zijn stempel gaan drukken op het Chinese beleid.

Hoewel Deng Xiaoping officieel slechts van 1977 tot 1982 ambtsposities bekleedde, bleef hij tot aan zijn dood in 1997 de voornaamste leider van China. Het hoeft niemand te verwonderen dat net deze man, die in ongenade viel vanwege zijn kapitalistische ideeën, het roer voor de Volksrepubliek radicaal omgooide. Deng zette kort na zijn (her)aantreden de toon voor de aanvang van een reeks ingrijpende economische hervormingen met de intussen legendarisch geworden uitspraak "Het maakt niet uit of de kat zwart of wit is, als ze maar muizen vangt". Met deze ietwat cryptische frase bedoelde Deng dat de aard of de kleur van het politieke systeem van weinig belang is, zolang het maar turf aan de wal brengt. Het hoeft dan ook geen betoog dat de deur werd opengezet voor kapitalistische en westerse invloeden en dat hier de oorsprong ligt van een reeks politieke en ideologische aanpassingen die onvoorziene neveneffecten zouden hebben.

DE 'OPENDEURPOLITIEK' EN HET FLUCTUERENDE STAATSNATIONALISME

Het sleutelwoord in het beleid van Deng Xiaoping was 'modernisering'. Zijn beleid was erop gericht diepgaande hervormingen door te voeren die het land op een hoger economisch, sociaal en politiek niveau zouden tillen. Maar omdat die hervormingen niet te rijmen vielen met bepaalde elementen uit het Mao-tijdperk zoals de klassenstrijd, betekende het beleid van Deng een duidelijke breuk in de Chinese binnenlandse politiek. Niet alleen werd de door klassenstrijd, die Mao zo sterk had verdedigd, helemaal opgegeven, bovendien werd samenwerking met het door Mao zo gevreesde kapitalistische Westen zowaar noodzakelijk geacht om tot de volledige modernisering van de Chinese staat te komen.

De strategie van Deng behelsde kort samengevat twee essentiële, filosofische veranderingen die het land meer economische voorspoed moesten brengen en die eveneens zouden voorzien in betere relaties met de buitenwereld, meer bepaald 改革 *gaige* (hervormingen) en 开放 *kaifang* (openheid). Door die heel diepgaande wijziging in de Chinese politieke strategie moest de ideologische bestaansgrond van de CCP, met name het socialisme, aan betekenis inboeten op het moment dat geopteerd werd voor economische ontwikkeling met behulp van het Westen. Bovendien werden culturele tradities en ideologie daardoor ook ondergeschikt aan het staatsbelang. De tegenstrijdigheid die op die manier ontstond tussen de communistische staat China en het China dat zich op een pseudo-kapitalistische manier economisch ontwikkelde, leek voor geen problemen te zorgen zolang Deng aan de macht was. Pas toen China's grote hervormer zich officieel uit de politiek terugtrok, werd duidelijk voor welke problemen de leiding van de partij zou komen te staan, vanwege de vage definiëring van socialisme onder Deng Xiaoping.

Om te beginnen ontstond er bij de politieke top die moest beslissen over het verdere pad dat China zou moeten bewandelen, grote onenigheid over de verdere sociale, economische en politieke hervormingen. Die meningsverschillen kwamen voort uit het feit dat het volk zich na de intense hervormingen van de jaren 1980 sociaal en ideologisch ontredderd voelde, waardoor de politieke elite verdeeld was tussen mensen die een meer conservatieve koers wilden volgen en anderen die stonden voor verdere hervormingen.

Vooraf in de nasleep van het drama van Tian'an Men (4 juni 1989) drongen zich binnen de CCP enkele ingrijpende veranderingen op met betrekking tot de officiële oriëntering van de partij-ideologie. Aangezien de Volksrepubliek op dat moment overal ter wereld beschimpt werd, was het hoegenaamd niet het moment om terug te keren naar een isolationistisch China dat zich afsloot van de buitenwereld alsof het iets te verbergen had. Na enig politiek getouwtrek kwam de tweede generatie Chinese leiders overeen om het traditionele isolationisme de facto te verlaten, maar om daar een sterk staatsnationalisme aan te koppelen. Dat moest de grootsheid van het moederland bewijzen, zodat de politieke top op die manier een stevige greep op de natie zou kunnen houden, ondanks de economische opening in de richting van het Westen. De vrees bestond immers dat de luxecultuur die de westerse invloed met zich mee had gebracht, de macht van het centrale staatsapparaat zou uithollen en aantasten. Om die reden werd het een van de kerntaken van de CCP om de nationale integriteit te bewaren binnen de veranderende economische, politieke en sociale context die onder invloed van het Westen stond. Voor die taak schoof voormalig president Jiang Zemin de zogenaamde 三个代表 *sange daibiao* (Drie Vertegenwoordigingen) naar voren. Dit betekent dat de CCP vanaf dat moment drie bevolkingsgroepen vertegenwoordigt: ten eerste de privéondernemers, ten tweede de technocraten en intellectuelen en ten derde alle etnische en sociale groeperingen. De CCP is met andere woorden een 'nationale partij' geworden en vertegenwoordigt nu alle lagen van de Chinese bevolking, waar zij voorheen met man en macht elke vorm van intellect en kapitalisme weerde.

Deng Xiaoping bevestigde en bejubelde deze nieuwe partijkoers tijdens zijn 'Zuidelijke Tour' van 1992, waarin hij sterk pleitte voor een 'socialistische markteconomie met Chinese karakteristieken'. Huidig president Hu Jintao staat naast de ontwikkeling van deze zogenaamde socialistische markteconomie eveneens voor de ontwikkeling van een 和谐社会 *hexie shehui* ofte Harmonieuze Samenleving, waarin sociale ongelijkheid en politiek protest niet bestaan. Als wij ons echter de opstanden van de Tibetanen in 2008 en van de Oeigoeren eerder dit jaar voor de geest halen, lijkt dat ideaal van een harmonieuze samenleving voorlopig nog een 'Ver-van-China's-Bed-show'.

OP WEG NAAR EEN VOLKSNATIONALISTTISCH REVEIL?

Als gevolg van de opendeurpolitiek en de socialistische markteconomie met Chinese karakteristieken heeft de CCP ook haar beleid tegenover de etnische minderheden in de buitengebieden aangepast. Tussen 1947 en 1965 werden voor de etnische minderheden vijf zogenaamde 'autonome gebieden' voorzien, waarbinnen de verschillende etnieën volgens de grondwet een hoger niveau van autonomie zouden kennen dan in de gewone provincies. Die vijf autonome gebieden zijn Binnen-Mongolië, Xinjiang, Guangxi, Ningxia en Tibet. Onder Mao was dit statuut niet veel meer dan een lege huls waarin een provincie als alle andere huisde. Met het aantreden van Deng Xiaoping en zijn opendeurbeleid kwam hier echter verandering in. Aangezien het nieuwe beleid streefde naar betere relaties met de buurlanden, was (en is) de centrale overheid uit op een genormaliseerde verstandhouding met de etnische minderheden, omdat de buurlanden vaak worden bewoond door volksgenoten van de etnische minderheid in kwestie. Op die manier wilde de regering positieve signalen geven aan de buurlanden in de hoop dat die de toekomst zouden leiden tot sterke vriendschapbanden tussen de Volksrepubliek en haar buurlanden.

Een aantal politieke theoretici besluit om die reden dat China zich zo op termijn zal proberen op te werpen als 'regionale hegemoon' in Centraal- en Oost-Azië, om aldus een evenwaardig tegengewicht te vormen voor de VS en Europa. Om die genormaliseerde relaties te bereiken, heeft de overheid de autonome gebieden een grotere feitelijke autonomie toegekend. Zo wordt gestipuleerd dat de voorzitter van elk autonoom gebied lid moet zijn van de etnische minderheid waartoe het gebied behoort en wordt verder ook gegarandeerd dat de gebieden enkele bijkomende rechten hebben, zoals een eigen economische planning, het wettelijk gebruik van de lokale taal en een onafhankelijke organisatie van de lokale politie-eenheden. Opmerkelijk is wel dat de partijsecretaris – de hoogste autoriteit in een provincie of autonoom gebied – in alle autonome gebieden een Han-Chinees is. Tot zo ver de autonomie dus, zo lijkt het.

Naast deze politieke regelingen heeft de regering zich eveneens tot taak gesteld om na de enorme economische ontwikkeling van de kustgebieden ook specifiek aandacht te besteden aan de economische ontwikkeling van de buitengebieden. Indien dit niet gebeurt, is de immers kans groot dat die gebieden een nog grotere achterstand oplopen dan zij al hebben en loopt de overheid het risico om enerzijds de zo begeerde 'nationale cohesie' door haar vingers te zien glippen en anderzijds getuige te worden van een nog grotere uittocht naar de steden, die zal leiden tot een oververhitting van de economische sleutelgebieden en tot mogelijk catastrofale crises op het vlak van huisvesting, onderwijs en welzijn.

CONCLUSIE

Het is niet verwonderlijk dat de etnische minderheden in het hedendaagse China zich zowel gesterkt weten in hun eigenheid als ontredderd voelen in hun 'eigen' autonome gebied, waar ondanks alles een Han-Chinees de plak zwaait. Zijn de opstanden van de Tibetanen en Oeigoeren slechts een voorsmaakje van wat China nog te wachten staat? Of zal de overheid een oplossing vinden voor dit ontluikende probleem dat soms wel erg nijpend lijkt te worden? Stellen dat China in de nabije toekomst zal evolueren tot een confederale staat naar Zwitsers of Belgisch model – laat staan zou uiteenvallen in verschillende natiestaten – lijkt een heel voorbarige analyse. We mogen immers niet vergeten dat de grondwet van 1954 (die nog altijd van kracht is) bepaalt dat geen enkele andere partij dan de CCP wettelijk aan de macht kan komen in de Volksrepubliek en dat de CCP – hoezeer zij ook verandert op het vlak van ideologie en samenstelling, nog altijd de Chinese *Communistische* Partij is en niet de Chinese *Liberale* Partij.

Zolang de Chinese grondwet geen concurrentie tussen partijen toelaat en zolang het Volksbevrijdingsleger een aanzienlijke rol blijft spelen in de Chinese binnenlandse politiek en dus zonder veel problemen kan ingrijpen bij etnische rellen, lijkt het niet aannemelijk dat er binnen een korte tijdspanne belangrijke veranderingen zullen komen in de status van de Chinese etnische minderheden. Toch hebben de volksnationalistische opstanden van de voorbije jaren aangetoond dat de status van 'autonoom gebied' bij de verschillende etnische minderheden het verlangen naar meer zelfstandigheid heeft aangewakkerd. Indien de Chinese politici willen vermijden dat de Volksrepubliek de komende jaren meer en meer op negatieve wijze het nieuws haalt met rellen tussen etnische minderheden en Han-Chinezen, moeten zij dringend een degelijke oplossing bedenken voor het (in het allerslechtste geval) tot een burgeroorlog komt, die de oorlog van 1947 evenaart.